

VERSLAG

VAN DE COMMISSIE VOOR NAAMKUNDE
DER KONINKLIJKE NEDERLANDSE AKADEMIE
VAN WETENSCHAPPEN TE AMSTERDAM
OVER 1962

OVERDRUK UIT HET JAARBOEK DER KONINKLIJKE
NEDERLANDSE AKADEMIE VAN WETENSCHAPPEN
1962—1963

VERSLAG

VAN DE COMMISSIE VOOR NAAMKUNDE OVER 1962

Als lid van de Commissie voor Naamkunde heeft dit jaar Prof. Dr. W. Gs Hellinga bedankt. Overigens bleef de samenstelling van de Commissie ongewijzigd. Zij vergaderde slechts éénmaal, op 21 december.

Aangezien daaraan geen behoefte bleek te bestaan, besloot zij ook dit jaar geen vragenlijst uit te zenden.

Op 31 december 1962 waren in totaal 10.511 lijsten op het bureau aanwezig, als volgt verdeeld: Van lijst 1: 826 exx., van lijst 2: 887 exx., van lijst 3: 1350 exx., van lijst 4: 1233 exx., van lijst 5: 1260 exx., van lijst 6: 1368 exx., van lijst 7: 1338 exx., van lijst 8: 1265 exx. en van lijst 8a: 984 exx. In de loop van dit jaar werden 13 ingevulde vragenlijsten ontvangen.

De Commissie heeft dit jaar geen symposium gehouden. De verslagen van de symposia, respectievelijk gehouden op 6 mei en 16 december 1961, waarop de heren A. Tinneveld en Dr. D. P. Blok spraken over de „Vestigingsgeschiedenis van Didam” en de „Toponymie van Didam” en de heren Drs. H. Halbertsma en Drs. J. J. Spahr van der Hoek over „Terpnamen in het licht der bewoningsgeschiedenis” en „Toponymie en topografie van de Friese terpen”, konden nog niet verschijnen.

Van de gezamenlijk met de Vereniging voor Naamkunde te Leuven uitgegeven „Mededelingen” verschenen de afleveringen 1—2 van de 38ste jaargang (1962). Van de hierin verschenen Noordnederlandse bijdragen schreef Dr. Blok een „Kleine bijdrage tot de discussie over de -apa-namen” en de heer H. Buitenhuis over „Familienamen in Friesland uit 1947”.

De op initiatief van de commissie opgerichte commissie voor het Kasteelnamenboek heeft ook dit jaar haar werkzaamheden voortgezet. Er werden nog enige ter zake kundigen bereid gevonden hieraan mede te werken.

De secretaris en Dr. Blok hebben als adviserende leden zitting genomen in de Nederlandse delegatie van de Nederlands-Belgische Woordenlijstcommissie, die de wettelijke regeling van de schrijfwijze der Nederlandse plaatsnamen voorbereidt.

Dr. Blok vertegenwoordigde het bureau der commissie op het „Troisième colloque international d'études Gauloises, Celtiques et Proto-celtiques, dat van 26 tot 30 juli gehouden werd te Chateameillant-Bourges. Eveneens vertegenwoordigde hij het bureau op het „Derde Fries Filologencongres”, dat van 29 tot 31 augustus te Franeker gehouden werd.

Op de medewerkersbijeenkomst op 17 november te Rotterdam gehouden, sprak Dr. Blok over het werk van het Naamkundebureau en het naamkundeonderzoek in het algemeen.

Het uit de Naamkundecommissie samengestelde Organisatiecomité voor het Internationale Naamkundecongres 1963 heeft op 29 januari en 26 november vergaderd. Het bureau heeft een groot deel van zijn tijd besteed aan de voorbereidingen voor het congres, dat van 26—31 augustus 1963 te Amsterdam gehouden zal worden.

Dr. Blok heeft zich naast de hierboven vermelde werkzaamheden dit jaar beziggehouden met de beantwoording van de talrijke verzoeken om inlichtingen op toponymisch gebied en het exciperen van Hollandse en Utrechtse middeleeuwse bronnen. Dit laatste onderzoek leverde wederom enkele duizenden fiches op.

In samenwerking met de Dialecten- en Volkskundecommissie gaf de commissie in december een aflevering uit van de „Mededelingen van de Centrale Commissie voor Onderzoek van het Nederlandse Volkseigen”, waarin Dr. Blok een artikel schreef over „Kostbare namen”, naar aanleiding van de 6e naamkundevragenlijst (1954), waarin gevraagd werd naar namen die samengesteld zijn met de woorden zilver, goud en schat.

Ook dit jaar heeft de heer Buitenhuis zijn voornaamste zorg besteed aan het veldnamenregister. De voorraad veldnamen, op lijsten, kaarten en fiches, steeg tot ongeveer 95.000. Met de systematisering en alfabetisering kon dit jaar worden doorgegaan, dank zij de indiensttreding — zij het slechts voor één maand — van de

heer T. E. van der West, en vanaf 15 oktober van Mw. L. J. F. Lammertsma.

Naast het activeren en adviseren van regionale en plaatselijke verenigingen en groepen, werd ook dit jaar weer bijzondere aandacht besteed aan de individuele medewerkers. Van deze moeten in het bijzonder genoemd worden de heer G. J. van Wijk te Heemskerk, die ons lijsten en kaarten met veldnamen, voorkomende in het waterschap „de Uitgeesterbroek” en „de Wijker- en Heemskerkerbroek”, deed toekomen, en de heer B. J. Hommen te Oldenzaal, die reeds jarenlang de veldnamen in een groot deel van Twente voor ons „in het veld” verzamelt. De laatste heeft, naar schatting, reeds meer dan 5.000 namen bijeengebracht. Verder kwamen nog lijsten en fiches, sommige met kaarten, binnen van: de Nederlandse Heide Maatschappij te Arnhem, voor verschillende plaatsen over het gehele land verspreid, Mw. H. J. Andreae de Ruyter van Steveninck (Assen) voor verschillende plaatsen in Drente, G. Boot (Deventer) voor Gietelo, W. G. Boot Jzn (Haamstede), M. P. Boselie (Berlikum) voor Middelrode, Mr. J. W. C. van Campen (Utrecht) voor verschillende plaatsen in Utrecht uit schriftelijke bronnen, A. G. van Dalen (Rheden) voor enkele plaatsen in de Lijmers, D. P. van Donk (Oud-Beierland) voor Numansdorp, K. Elving (Meppel) voor Noord-Sleen, W. J. v. d. Elzen (Uden), J. Keiren (Lottum), J. H. Kikkert (Den Burg, Tessel), A. P. de Kleuver (Veenendaal), S. C. H. Leenheer Rijnsburg), H. Schuiling (Utrecht) voor Gouwenes, J. P. van der Voort (Nijmegen) voor Udenhout, S. S. D. Wehrens (Putten), F. Zandstra (Epe).

In het vorige jaarverslag werd vermeld, dat de Naamkundecommissie van het Historisch Genootschap „Oud-Westfriesland” zo welwillend is geweest de door de heer Bakker op kaarten verzamelde veldnamen af te staan aan het bureau van de commissie. Dit jaar konden duplicaten van deze kaarten aan enkele Westfriesse gemeenten worden toegezonden. Hoewel het verzamelen van de namen in Westfriesland nog niet kon worden voortgezet, kon in overleg met de Gemeentelijke Dienst voor Sociale Zaken te

Amsterdam per 9 november de heer C. D. Nagtglas worden tewerkgesteld voor het verzamelen van de veldnamen in Noordholland buiten Westfriesland.

Het tellen van de Nederlandse familienamen uit het materiaal van de Volkstelling-1947, dat reeds enkele jaren telkens voor drie maanden, in samenwerking met het Ministerie van Justitie, heeft plaatsgevonden, kon dit jaar niet worden voortgezet wegens gebrek aan arbeidskrachten. Het voornemen is medio januari 1963 aan het Ministerie van Justitie te 's-Gravenhage weer met het tellen te beginnen. Van het reeds bewerkte materiaal is dat van de provincie Drente ter perse en zal in het voorjaar van 1963 verschijnen. De kopij van het materiaal van de provincie Friesland is voor de druk gereed gemaakt en zal vermoedelijk in het najaar van 1963 ter perse gaan.

De heer R. Rentenaar heeft het werk aan het register op Van Mieris' Groot Charterboek voortgezet.

De bibliotheek van het bureau werd door aankoop en schenking opnieuw in niet onbelangrijke mate uitgebreid. De namen van de schenkers zijn in de bijlage vermeld.

Door bemiddeling van de ministeries van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen en van Defensie ontving het bureau opnieuw een aantal bladen van de chromo-topografische kaarten des Rijks (schaal 1 : 25.000, in kleurendruk) van de Topografische Dienst.

De bibliotheek en de verzamelingen van het bureau werden ook nu weer ter plaatse door velen geraadpleegd. Van de buitenlandse bezoekers noemen wij: Prof. Dr. St. Sonderegger (Zürich) en Dr. J. de Rooy (Uppsala).

Voor het financieel beheer moge naar de rekening en verantwoording der Centrale Commissie worden verwezen.

Namens de Commissie voor Naamkunde (Toponymie en Anthroponymie) der Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen:

S. J. FOCKEMA ANDREAE, *voorzitter*

P. J. MEERTENS, *secretaris-penningmeester.*

BIJLAGE

Lijst van personen en instanties, die in 1962 publicaties schonken aan het Naamkundebureau:

Algemeen Rijksarchief, Algemeen Rijksarchief (Brussel), Dr. D. P. Blok, J. Brander, Dienst Publicke Werken (Amsterdam), Directeur van Gemeentewerken (Arnhem), Ir. Z. van Doorn, Prof. Dr. R. Fischer, Mr. J. E. J. Geselschap, Hoogheemraadschap Delfland, Prof. Dr. H. J. Keuning, Gemeentebestuur van Kuik, Dr. Gösta Langenfelt, F. W. van Gulick, Dr. W. Laur, Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap, Ministerie van O. K. en W., afd. Oudheidkunde en Natuurbescherming, Thijs Mol, W. Porte, Rijksinstituut voor Veldbiologisch Onderzoek ten behoeve van het Natuurbehoud, Prof. Dr. Jöran Sahlgren, Prof. Dr. B. Schier, C. Schilt, Prof. Dr. B. H. Slicher van Bath, E. E. v. d. Voo, Waterschap de Brede Watering van Zuid-Beveland, Prof. Dr. H. Wesche.